

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلайн نمی باشد

۲۰۲۳/۰۶/۱۸

نصیراحمد - مومند

د مور د ورځی په وياري

تر هر څه دمخه دزره نکومي خپلی مبارکی او نیکی هیلی په سرکی دمومندو کورنی میندو او تولو عزیزانو او د افغان حورېدلی اوکرېدلی میندوته په درښت سره وراندی کوم اودلو څښتن تعالي څخه روغتیا او خوشختی هیله کوم ۱ او په ځانګړی تټوګه خپلی مور روح ته دعاوچنځ الفردوس غوبنته کوم.

پرته له شکه چه موراپلاردانسانی تولنو په ژوندانه کی هغه مهم شخصیتونه دي کوم چې شتون بی په هره تولنه، هیواهه دلخواهه ګلنورډزونډپه دګرکي دېرمهم اوپا ارزښت دی، دعزنټ او احترام په نظرکتل کېږي. کورنی چې دتولنى او ملنوډجورښت لمرنی بنیادی واحد دی، موراپلارددی واحد معماران او بنسټ ایسونډونکی او شاه تیران ګنل کېږي او تاکونکی رول لوپوي. او همداسي کورنی دی چې دماشوم دپاره دبسوونی اوروزنی دلومړۍ بنوونځی او پوهنځی حیثیت لري، موراپلارېکښی دلومړۍ بنوونکواو روزونکو په توګه ماشوم ته پالنه او روزنه ورکوي.

دنکر ورده چې دمور نقش او رول دپارېه اند دری څله زیات دی. لهذا پدی مهال چې افغانستان دمور د ورځی رسما نمانځل کېږي، غواړم پڅېل وارسره دمیندو مقام او مسوولیتونو په اړوند په لند دول نظر واقوم.

زمونږ په افغانی تولنه او هیواهکښی دمور دنریوالي ورځی هرکال دخانګړي پروګرامونو په ترڅ کی نماڅل کېږي او میندوته د سوغاټونه او دکلانو ګډی په ورکولوسه درناؤ کېږي دغه عمل خپله دمور په مقابل دتولنى حقوقواحترام او قدرشناسی یوه څرګند نښه او بیلګه شمیرل کېږي.

خدودعیقتی او اخلاقی ښدله مخی دمور درښت او عزت یې پرځای او دا کول نه دیوه ځاصی ورځی یامیانت با کال وجبهه نده بلکې هره شبې او هره مهال داولادونواو تولنواو ئامونوله ښدو او مسوولیتونو څخه ګنل کېږي.

یقیناچه موردي مهربانه موجوده، دقدرو او شتون بی یولوی برکت او نعمت ده. دمور په کلمه کښی بودیرېنه او په زړه پوری غر او سرورد دی دمور کلمه ډنری په سټره قاموس کښی بهترینه معنی او دګټی په انتخاب شوی او بنایسته سموفونیوکښی دېرپه زړه پوری غر ده. دنیا دمعرفت په کتاب کښی مور هغه نخه کلمه ده چه زمونږد هریوی ډنوندانه دلاړو په مخ دیوی بنکلی تابلو په توګه قرار لري.

مور، د عشق او الفت زیرونکی او دمهراو عطوفت پالونکی دی، مور هغه موجود دی چه دخپل ځان او نفس نه کموی اود وجود دعصاري نه خپل ماشوم روزی. داهګه موجوددي چه په شهامت او میراني له ناخواليوسره مشت او ګریوan دی ترڅو وګلای شی چې خپل ماشوم ده راز اړتیا، درد ورڅ، ظلم او بیعدالتی په مقابل کې پیاوړی کړي.

مور ماشوم دپاره دامن یومضبوط پناه ګاه او لور حصار ګنل کېږي، مور ماشوم دپاره نبردي غمخور، مونس، مرستنټوی او لومړنی روزونکی او پالونکی دی. په هره مهال او هره ځای کله چه دمور بنکلی او خوره نوم واورېدل شی، ددی په مقابل کې سری بی له ځنډ او پرته له ارادی ځان پورولی او مديون احساسه وی. ترڅو چه خپل مور ترڅنګه لرو، ځانته ډنری شته من ترين شخص احساسه وو. دا موردي کله چه دمیني او شفقت نه د ک او په دقت سره ماشوم ته نظر واقوي، هغه ماشوم په نعمتو نواو مهربانيوکي دوپېړي.

دمور ميني ماشوم سره ملکوتی مينه ده، مونږ نشوکولاي چه په ژبه يا خو تکويا کربنوبنکلی او رنګينه کلمواو ګملونکرکرواو وستايو، يا بې ولیکو، خکه چه دمور د وجود تقدس له نور هرشی نه زښته دېر او لوردي، خو که خبره لند کړو چه مور هغه مقدس موجود دی چه وروسته له الله تعالی دپاک ذات نه هرې بنایسته وصف ورته پرځای او بنکلی دی. دغه دېر عالي او له معنی نه دکي ويل چه:

«بهشت د مور د رضا او د مور تر قمونو لاندی دی».

اویا:

جنت که رضای مادران است

پابل ځای کې:

پستان به دهن ګرفتن آموخت

بیدار نشست و خفتن آموخت

تا شیوه راه رفتن آموخت

گویند مرا چو زاد مادر

شب ها بر ګهواره من

دستم بکرفت و پا به پا برد

پس هستی من ز هستی اوست

تا هستم و هست دارمش دوست

له دی ځایه چې زمونږ پاک دین اسلام یو عدالت پالونکی تولنیزدین دی او د انسانی ژوند په اړوند په هر اړخیز ډول دخیر، بنیکنی او انتظام دی پاره بشپړ جامع عا دلانه آینن او نظام لري، پدی نظام کښي دېنخواو په خاصه توګه دمور مقام او منزلت دېرلوری دی. پر همدي لرموراو پلار د حقوق د اداکولو او احترام رعایت لوډپاره په قرآن شریف او په نبوی احادیثوکی ډومره تاکید شویدی چې د نوروم سایل او برخو په پرتله دېرزیات دی. او په دېروآیتونو د مختلف سوروکی والدينوسره نیکی او احسان کول او ددوی خوبنې او رضایت سائل او خدمت کول و روسته د توحید او یکتا پرستی او دالله تعالی له حقوقونه ذکر شویدی،

دموراو پلار حقوقونه پېژندل دخداوند تعالی د حقوقو سره همردیف راغلی دی، چې دا خپله ده ګه داهمیت او اعتبار څرګند دليل دی دېقری په سوره کښی د «۸۳» آیت چه ترجمه یې ولو لو فرمایل شوی: «**غیر دخداوند (نور هیچ شی)** (نه) پرستش مکوی، له خپل مورا و پلار سره نیکی وکړی». دا خپله دمور او پلار د احترام د درجی بیانونکی دی.

هدمارنګه حديث رسول کریم «ص» دابو هریره «رض» نه روایت دی چې ویلی دی: «**حضرت محمد رسول الله** «ص» نه یو سری دری څله په تکرار او پوښتل چه، ای دخداي «ج» رسوله! زما د دوستی او ملګرتیا او مصاحبت دی پاره څرنګه سری بنايسته او مناسب دی؟ حضرت «ص» په دری څله څواب کی ورته و فرمایل: ستاسی مور. هغه سری څلورم څل دی پاره سوال وکړ چه ورپسی څوک؟ رسول اکرم «ص» و فرمایل: ستاسی پلار بناء څرګنده شول چه داسلام د احکام او عدالت پربنست دمور حق د پلارنه مقدم ګئل شوی ده.

دیوی تولنی دخلکو توان او طاقت ده ګي تولنی دافر ادو بنايستوب او پوهنې په معیار پوری اړه لري. چه دا دمور د غیری نه تومنه اخلي او قوام ته رسپری. د شخصیت رشد دمور د غیری نه شروع کېږي او تکامل کوي. دمور مهمه ډنده داولاد روزنه ده.

زمونږ هیواد پڅله غیر کې داسی نومیالی میندی روزلی چه لو یو ډگرونو او د پوهنې نړی ته یې ستراو لادونه وړاندی کړیدی. څرنګه چې میندی دا سني نسل اساسی پالونکی او روزونکی او د هیواد سباجورونکی دی نو په حقیقت کي دبشری تولنوا قاعی تاداو ایندونکی هم دی.

خو څرګنده د هرڅورمه چه مقام، حقوق او امتیازات او صلاحیتونه علم او پوهی لور او زیاتیری په هماغه پیمانه دمسوولیت او څواب دهی لمن هم پراخیری، په همدي لرمیندو د مسوولیت نواو و جیبو د بنه ترسره کولو په اړه زمونږ په مقدس دین کې ویل شویدی چه په هغومیند و رحمت نازل یوري چه د ژوندانه د ستونزوره سره دخپل او لادونو په سالمی روزنه کې زیار باسی او مسوولیت احساس وکړی چې ایمانداره او باعقيده ختمتگار زامن تولنی او هیواد ته وړاندی کېږي چې ده ګي تولنی د هو سایاني، افتخار او سرلورلی لامل و ګرځی. د جیبه هغه مهال ترسره کیدای شی چې خپله بنځی او مور د علم او پوهی په سلاح سمبال وي او زده کړه وکړي، په اړه شاعر ویلی دی چې:

چو شمع از پې علم باید ګداخت *** که بې علم نتوان خدا را شناخت

یوبامسوولیته مور ماشوم ته ڈژوندانه سمی لارښی، په ژوندانه کې دستونزو په مقابل ورته تینګار بختی خوچه ڈژوندانه په مبارزی او دڅلپو انسانی تولنیز دینی او ملی و جایا پوهه ترسره کولو کې بریالی او سی. مور په ډنډ او نه ستري کیدونکی ډول دخپل ماشوم روغتیا که جسمانی وی که روانی او ذهنی خاری او د تولنی دروغتیا او سلامتیا تاداو ایوردي. ځکه چه دروغتیا اساس د ژوندانه دیپل نه اینډول کېږي.

څرنګه چه مخکی هم نکرشوں ماشوم لو یمنی زده کړه او پوهنې له موره اخلي او دا مور ده چه په سره سینه او مينه اونه ستري کیدونکو کوبښ او تلاش دخپل او لاد دلومرنیور څو زده کړي څارنه کوي. همدا ډول داولاد د اخلاق پالنه او څارنه دمور له ډنډو څخه شمیرل کېږي ځکه چه د شخصیت ستري عنصر اخلاق او هیواد پالنه ده.

له دی ئایه چې دمور مقام او منزلت پېرلور او واجب الاحترام دی چه دا سلامی آیین او اصولو سره سم دې احترامي يا ځورو لو په وجه باندی او لاد کنه کارکيري . نو پردي بناء ده ګه مسؤوليتنه هم دروند دي . هغه ميندو چه خپل پورتنې ذکر شويو و جايب په څومره چه دمور وظيفي مهمي او درني دي او احساس مسؤوليت وکري ، همدوره مقام او منزلت او احترام بنه توګه ترسره کبری په حقیقت کی خپل تولنۍ او هیوادجوروی او ددایم دیاره پری وياري . څرګنده ده ، چې زیاتيری او لورلیری .

هغه ميندو بختور او کامياب دي او ټل پاتي وياري و په برخه کيری چه خپل دغومه مو اولور و مقام او سټرو ډندوته په توجه سره دتولنۍ او هیواد دارتیا او دزماني داقضاء سره سم خپل او لادونه دتفوا او فضليت او د خلکو د ګونتنې سره سم چه د هیواد په درد دوا شي او دا اعتقاد او توان ولري چه دن او سبا چورول ډندو په غاره لري . انصاف ولري ، در دمن او وطن پالونکي وي ، دخپلو خلکوا تولنۍ دهوساینې او نیکمرغی دیاره د وروری ، برابري او عقیدتی لاره غوره او عملی کري . په پاي کېي ديو مسلمان افغان په توګه خپله جدي ډنده بولم چې افغانستان اسلامي امارت مشرانو پام را جلب کرم او دلوی خدای «ج» نه وغواړم چې اسلامي نوی نظام ته مستقر او توفيق را په برخه کري چې دېنخوا په ځانګري توګه دنچونو تعليمي رامینځته شوی ستونزه حل او چاپېږیال او شرایط ورته برابرکري چې دغه . نيمکلر تیا وي ژرتر ژره لري شي .

په درښت سره .